

ugentlig eller maanedlig Meddelelse fra Retten, som indeholdt de Grunde, hvorpaa den støttede sine Domme. Hvis denne Maade vælges, vil man vistnok finde, at Arbejdet ingenlunde vil være vanskeligt, endfige uoverkommeligt. Forøvrigt vilde det, hvis denne Sag gaaer igennem — og jeg har det Haab, at den ærede Justitsminister dog maaskee i denne Henseende vil komme Thinget endel imøde — vistnok være det Retteste at overlade Høiesteret selv nærmere at bestemme eller afgjøre Maaden, hvorpaa Meddelelsen skal finde Sted.

Den anden Bemærkning, jeg skal tillade mig ved dette Lovforslag, er den, at jeg troer, at det vil være, uundværdigt at meddele Grunde i de Tilfælde, hvor den underordnede Rets Dom stadfæstes in terminis, det vil sige, hvor Høiesteret billiger de Grunde, hvorpaa den underordnede Ret har støttet sin Dom.

Grundtvig: Saalænge som jeg kan huffe at have tænkt over denne Sag og hørt Andre tale om den, har jeg fundet, at i den ujuridiske Verden var man ganske enig om, at Høiesteret burde give Grunde for sine Domme. I den juridiske Verden derimod fandt jo Mangfoldige Betæneligheder; dog vare Meningerne deelte, som vi ogsaa have havt Leilighed til at høre idag. Jeg mener nu, at — man være Jurist eller Iffejurist — saa maa det dog være klart, at, dersom det ved nogen Domstol er usseligt at kjende de Grunde, hvorpaa Dom affiges over de vigtigste Anliggender for alle Borgere, saa maa det ved Høiesteret være aldeles nødvendigt, hvis der skal føles Tilfredshed med den øverste Domstol, hvorfra der ikke er nogen Appel; thi det skulde dog være forunderligt, om det var saa, som jeg rigtignok har hørt af den ærede Minister, at de samme Grunde, der tale for, at de underordnede Retter skulle give Grunde, tale ikke for, at Høiesteret skal gjøre det Samme. Dersom det imidlertid skulde være saa, da maatte det kun være, fordi der er endnu langt stærkere Grund til, at Høiesteret maa sige, hvorfor den paa denne eller hiin Maade har afgjort en Sag — afgjort den saaledes, at der borgerligt ikke mere kan være Tale om den.

Den vigtigste Indvending, jeg saaledes har hørt imod, at den høieste Ret hos os offentligt skulde give Grunde for sine Domme, det er Ministerens Erklæring, at han ikke vil gaae ind derpaa. Hvad der ellers anføres, det gaaer for det Første ud paa, at det let kunde forstyrre Illusionen. Men det er min fulde Overbevisning, at Illusionen har ikke med Rette hjemme noget Sted uden paa Theatret, og ved Høiesteret endnu mindre end ved nogen anden Ret, og det kan ikke være uden dyb Bankundighed eller Tankeløshed, hvis man har en ubetinget Tillid til en Ret, skjøndt man hverken selv kan indsee Grundene, hvorpaa den har dømt, eller har faaet dem at vide. Den høitærede Minister brugte et mærkeligt Ord i sit Foredrag, da han talte om, hvad det er, Høiesteret dømmer efter, idet han nævnte Retsregler. Ja, ganske rigtigt, det er netop det, som gjør det aldeles umuligt for os ujuridiske Mennesker at kjende Grundene, dersom Dommerne ikke sige os dem selv; thi, naar de dømte efter Lovstedet, saa kunde det endda nok være muligt, at vi med noget Kjendskab til Loven, dersom den ikke var bleven saa forstrækkelig stor og uhyre, at vi ikke kunne overse den, vilde kunne begribe det; men, naar de dømme efter Retsregler, efter de Regler, som de enten selv give sig, eller have faaet af deres Mestere, men som ikke ere os bekendte, see, da er det os en plat Umulighed at gjætte os til, hvilke deres Grunde ere, naar det er andre Grunde end de, der ere anførte af de underordnede Dommere.

Den ene Indvending, man gjorde, det var altsaa, at Illusionen ikke maatte forstyrres, men at man skulde vedblive at have ubetinget Tillid til Høiesteret, enten man kunde eller ikke, og, uagtet Erfaringen har vist, at netop i den nyeste Tid har denne Tillid tabt sig, fordi man ikke kjendte Grundene.

En anden Indvending var den, at det vilde være for besværligt. Det kan nu gjerne være, og jeg skal ikke videre indlade mig paa, om det, saaledes at bearbejde Grunde og faae dem til at passe til Conclustionen, er forbundet med Besvær; det kan, som sagt, gjerne være. Men jeg vil bemærke, at, da jeg for endel Aar siden talte med en bekendt Jurist,